

Den danske Een Verden bevægelse 1946-70: Verdensføderalismen i Danmark

Finn Laursen

English Summary

This chapter on the history of the Danish One World (Een Verden) movement covers the three years, 1965-67.

It was in 1965 that the World Association of World Federalists (WAWF) organised its first Congress in the United States, in San Francisco, on the occasion of the UN's 20th anniversary. At the Congress Norman Cousins, editor of Saturday Review and an eminent writer and speaker, was elected president of the organisation. He was also the author of important contributions to the world federalist literature, including Modern Man is Obsolete (1945), Who Speaks for Man (1953) and In Place of Folly (1961).

It was further in 1965 that Denmark's foreign minister Per Hækkerup published a book on Danish foreign policy in which he saw an "effective world authority" and an international order based on law as the longer-term goal of the country's foreign policy, a relatively visionary position for a minister in power. Let's recall that he had been a leading member of Een Verden and WAWF in the first half of the 1950s.

In 1966 Youth and Student division of the World Association of World Federalists (YSD/WAWF) organized three conferences on "Shaping the World Economy" in the Hague, Tokyo and San Francisco. These were inspired by Dutch economics professor Jan Tinbergen, who had written a book with the same title. Tinbergen was the key-note speaker in the conference in the Hague. Afterwards the presentations were published in a book with the polemic title World Peace through World Economy. The Clark/Sohn book, World Peace through World Law, was still an important reference work in the movement's senior wing.

The Danish Een Verden responded in 1966 to lower level of activities in the local branches by changes in the statutes which meant increased centralisation, and the annual meeting of delegates was changed into a bi-annual general assembly, where all members could participate. The annual lottery was no longer very successful and it was dropped from 1968, which in turn meant a shortfall in revenues, putting pressure on activities, except weekend courses which were supported financially by the Directorate for technical cooperation with developing countries and the UNESCO national commission. The idea of more cooperation with the UN Association, possibly even a merger, was gaining ground.

In 1967 WAWF held its world congress in Oslo. UN peacekeeping was the main topic, with contributions from leading international experts. Norman Cousins continued as president. Finn Laursen (the author) was elected as president of YSD/WAWF. WAWF adopted a Declaration, which, arguably, reiterated classic world federalist doctrine without including important new ideas or policy proposals. The YSD adopted a

Declaration of Principles which focused on inequalities in the world and called for steps towards developing a real sense of world community, increased contacts and cooperation between the East and the West in the divided Europe, and for channelling more money into peace research and teaching of its findings in schools.

Indledning

I perioden, der omhandles i dette kapitel, var det stadig væk Hermod Lannung, der var formand for landsorganisationen Een Verden, Erling Fischer, der var næstformand og Knud Nielsen, der var formand for forretningsudvalget.

1965 var året, hvor FN fejrede sin 20-års fødselsdag. World Association of World Federalists (WAWF) benyttede lejligheden til at afholde verdenskongres i San Francisco, hvor man valgte Norman Cousins, USA, til formand. Cousins var en blændende taler. Hans evner som taler havde organisationen ikke set tidligere og kom heller ikke til at se efterfølgende. (Og så blev forfatteren til disse linjer for øvrigt genvalgt til næstformand for WAWF's ungdoms- og studenterafdeling - Youth and Student Division – på kongressen i San Francisco).

1966 bød på organisatoriske forandringer i Een Verden, der bl.a. betød, at delegeretmødet blev til en generalforsamling hvert andet år, hvor alle medlemmer kunne deltage.

1967 var dernæst året, hvor WAWF holdt en kongres i Oslo. FN-styrker var hovedemnet.

Nogle af de tidligere programpunkter var fortsat centrale for arbejdet: FN-pagtændring, indførelse af stemmereformer i FN, permanente FN-styrker. Udtalelser om internationale konflikter, herunder Vietnam krigen og situationen i Mellemøsten, blev fortsat holdt ret diplomatiske. Der blev afholdt nogle store konferencer, bl.a. om menneskerettigheder.

Et flertal af folketingets medlemmer var fortsat med i Een Verdens folketingsgruppe, og i 1966 udtalte statsminister Jens Otto Krag stærk støtte til foreningens ideer på en nordisk FN-konference i København.

1965

På forretningsudvalgsmødet den 30. januar 1965 dukkede Dansk Fredskonference op igen. Solholm redegjorde for et møde, som han havde deltaget i. Man planlagde en konference til maj om Tysklandsspørgsmålet, hvor man også planlagde kontakter til Sovjetunionen. Forretningsudvalget enedes om at sige nej til deltagelse i det påtænkte arrangement.¹ Vi ser altså fortsat Een Verdens tøven med deltagelse i noget, der kunne stille spørgsmålstegn ved NATO.

På styrelsesmødet den 28. februar 1965 nævnte Knud Nielsen, at der havde været afholdt kurser for historiestuderende, seminarielæver og politiske ungdomsorganisationer i november, december og januar, og at der skulle være et igen den 13.-14. marts på Vapnagård for tillidsmænd. På mødet udtalte Carsten

¹ Referat af FU-møde den 30. januar 1965. Een Verdens arkiv.

Christiansen sin utilfredshed med landsorganisationens indblanding i Ålborg afdelingens planlagte kursus med prof. Alf Ross som taler. Men i København fandt man det vigtigt, at mødet fandt sted i nærheden af universitetet, og man pointerede, at Ålborg for nyligt havde haft et udmærket møde med bl.a. professor Isi Foighel.²

På forretningsudvalgsmødet den 27. marts 1965 blev det oplyst at Bente Ejlstrup havde ønsket at fratræde sin stilling på kontoret. Mødet vedtog at ansætte Marion Jensen (senere Thøgersen) i stedet. Det blev desuden oplyst, at Niels Jørgen Thøgersen i april skulle fungere som rejsesekretær for EVU. Man besluttede at bevilge 100 kr. fra rejsebudgettet, forudsat at han også ville besøge visse "døde" Een Verden afdelinger og efterfølgende give en situationsrapport.³

På samme møde udtrykte Hans Solholm sin utilfredshed med beslutningen i hovedstyrelsen om at give én stemme til hver af de tre deltagere, som selv betalte deres rejser, til WAWF's San Francisco kongres. Han talte om, at de "købte" sig indflydelse. Knud Nielsen mente, at de tre delegerede ville være loyale over for delegationens stillingtagen. Forretningsudvalget vedtog med tre stemmer mod én, at beslutningen var taget. Det fik Hans Solholm til at meddele "at han så ikke ville genvælges til Council, og at han, når sådanne ting kunne besluttes, ville stemme mod alle beslutninger vedr. WAWF rejser i fremtiden".⁴ Vi ser atter Hans Solholm som en noget temperamentsfuld herre.

I referatet fra forretningsudvalgsmødet den 13. juni 1965 læser vi følgende: "Man drøftede EVU's resolution fra landsmødet og beklagede, at det der tog sig ud, som man gav støtte til de Gaulle's idéer. Man var enige om at understrege betydningen af nøje kontakt mellem EVU og Politisk Udvalg." På samme møde læste Solholm fra Niels Jørgen Thøgersens rapport, der i almindelighed understregede Een Verden afdelingernes passivitet og ønske om en stærkere koordinering af deres arbejde fra landsorganisationens side.⁵

Det var så i juni 1965, at WAWF holdt kongres i San Francisco, tyve år efter at FNs pagt var blevet undertegnet i samme by. Det betød, at WAWFs aktiviteter var vigtige for Een Verden det år, da mange af foreningens ledere også var meget aktivt med i WAWF.

På et WAWF-rådsmøde i begyndelsen af januar 1965 i Haag, hvor man også forberedte San Francisco kongressen, havde man vedtaget en resolution om FN og verdenssituationen, som efterfølgende blev oversat til dansk (se Tekstboks 11.1).

Tekstboks 11.1: Resolution vedtaget af WAWF Council i Haag, 8.-9. januar 1965.

De Forenede Nationer gennemlever for tiden så alvorlige vanskeligheder, at selve dets eksistens trues.

Et potentielt stort land, Indonesien, er af dets ledere blevet ført ud af nationernes familie, hvorved udviklingen henimod universalitet i De Forenede Nationer sættes på spil.

Der er modsætningsforhold mellem medlemsstaterne, som truer med at lamme organisationen, vedrørende de finansielle forpligtelser over for Forenede Nationer.

² Referat af landsstyrelsesmødet på Christiansborg den 28. februar 1965. Een Verdens arkiv.

³ Referat fra forretningsudvalgsmødet den 27. marts 1965. Een Verden arkiv.

⁴ Ibid. Ordet rejser var fejlagtigt udeladt i referatet. Det blev føjet til på følgende udvalgsmøde den 8. maj.

⁵ Referat af forretningsudvalgets møde den 13. juni 1965. Een Verdens arkiv.

Og nylige debatter er blevet skæmmede af en raceintolerance fuldstændig i modstrid med ånden i charteret.

Samtidig lider milliarder af mennesker i verden af sult, fattigdom og sygdom, mens det fortsatte rustningskapløb kan bryde ud når som helst i den værste af alle epidemier – verdenskrig.

Vi, Rådet for World Association of World Federalists, som repræsenterer medlemsorganisationer i over 30 lande, opfordrer regeringerne i alle FNs medlemslande til at sætte FNs fortsatte eksistens, verdensorganisationen omkring hvilken menneskehedens forhåbninger samler sig, over rene nationale magtinteresser og racemodsætninger. Ja, vi henstiller indtrængende til dem at samarbejde om at udvikle De Forenede Nationer til en verdensmyndighed med både magt og myndighed til at sikre en retfærdig fred, frihed for nød og mulighed for alle folk til at udvikle sig i frihed.

Kilde: Resolution, J. nr. 0021-65, Een Verdens arkiv.

San Francisco kongressen fandt sted den 20.-26. juni 1965 samtidig med en særlig session af FN's jubilæums generalforsamling, der fejrede de 20 år. Parallelt mødtes også den amerikanske føderalistorganisation, United World Federalists (UWF). I dagene før kongressen blev der afholdt en ekspertkonference om FN's fremtid i Vallombrosa Retreat Center 50 km syd for San Francisco, hvori deltog 12 fremtrædende eksperter i FN-spørgsmål, herunder den danske FN-veteran – og Een Verden formand – Hermod Lannung.⁶ Den konference støttedes finansielt af Stanley Foundation, et fond startet af Maxwell Stanley, der var formand for WAWFs Council på det tidspunkt.

Ifølge en pressemeddelelse af 14. juni 1965 ville den danske delegation til kongressen bestå af:

Manja grevinde Danneskiold-Samsøe (Manja Mourier)
Dr. Elisabeth Nordentoft
Maskinmester Julius Foxvig
Højskolelærer Knud Nielsen, og
Skotøjshandler Carl M. Hauge⁷

Pressemeddelelsen nævnte ikke, at EVU ville blive repræsenteret af Finn Laursen og Niels Jørgen Thøgersen.

Kongressen valgte som nævnt indledningsvis Norman Cousins som ny præsident. Han afløste Hideki Yukawa, Japan, der havde været WAWF præsident siden kongressen i Wien i 1961. Yukawa var videnskabsmand og Nobelpris modtager. Cousins var skribent og redaktør for tidsskriftet *Saturday Review*. I 1945 havde han skrevet en berømt leder i sit tidsskrift, "Modern Man is Obsolete." Efterfølgende blev

⁶ Pressemeddelelse, Ekspertkonference om FN's fremtid, Journ. Nr. 0212-65, 11. juni 1965. Een Verdens arkiv. Om San Francisco-kongressen kan også henvises til Manja Danneskiold-Samsøe "Glimt fra verdenskongressen i San Francisco", *Verden og Vi*. 16. årg., nr. 3 (september 1965), pp. 12-13.

⁷ Pressemeddelelse, Journ. Nr. 0220, 14. juni 1965, Een Verdens arkiv.

teksten udvidet til en lille bog med samme titel.⁸ Senere udgav Norman Cousins også andre vigtige bidrag til den verdensføderalistiske litteratur: *Who Speaks for Man* (1953)⁹ og *In Place of Folly* (1961).¹⁰

Billede 11.1: Norman Cousins (1915-1990), WAWF-præsident 1965-1975. Billedet viser Norman Cousins tale til WAWF-kongressen i San Francisco.

Kilde: Forfatterens billedarkiv.

Billede 11.2: Den iranske delegation giver en mindetavle til WAWF i San Francisco. Den modtages af Maxwell Stanley. Inskriptionen er fra en klassisk iransk tekst: "Parts of one body are the sons of Man. Created as they are of a single substance. When pain strikes a part with pain, other parts, restless suffer in sympathy."

Kilde: Forfatterens arkiv.

⁸ Norman Cousins, *Modern Man is Obsolete*. New York: The Viking Press, 1945. Som appendiks bragte bogen to udvalgte artikler fra *The Federalist*, nemlig nr. 14 og 37, begge skrevet af James Madison.

⁹ Norman Cousins, *Who Speaks for Man?* New York: The Macmillan Company, 1953.

¹⁰ Norman Cousins, *In Place of Folly*. New York: Washington Square Press, 1961. For kort biografi af Norman Cousins, se <https://www.harvardsquarelibrary.org/biographies/norman-cousins-2/>

Det var formanden for WAWFs forretningsudvalg, Francis Gérard, der ledede arbejdet med at skrive den politiske erklæring, der blev vedtaget af kongressen i San Francisco (se Tekstboks 11.2). Den blev set som en afløser for København-erklæringen fra 1953, der indtil da havde været foreningens grundlæggende politiske dokument.

Tekstboks 11.2: Dansk oversættelse af San Francisco erklæringen fra WAWFs 12. kongres

A.

I de tyve år, der er gået, siden FN blev grundlagt, har videnskab og teknologi øget mulighederne for menneskelig udvikling enormt, men samtidig også skabt truslen om menneskehedens ødelæggelse.

For at udnytte de gunstige muligheder og samtidigt afværge faren, må grundlæggende institutioner ufortøvet udvikles, thi det er kun gennem sådanne institutioner, at menneskeheden kan opnå fred og retfærdighed og fremme den internationale forståelse, skabe mulighed for undervisning af ethvert lands borgere, uden hvilke livet aldrig kan blive godt.

Ikke alene krig og tab af frihed truer menneskeheden. Sult, sygdom og fattigdom trykker menneskeheden ned og er nu en sådan fare, at der må handles omgående, endog inden vi når det mål, som en verdensføderation er. Men at eliminere disse plager kræver intet mindre end verdensomfattende institutioner. Intet mindre kan bringe os det gode og rige liv, som vi nu har mulighed for at opnå for enhver nation og enhver race.

Historien lærer os, at når som helst mennesker danner samfund, er love nødvendige for at afgøre deres interessekonflikter. Hvis vi skal have verdenslove, må der være en autoritet, som kan give, fortolke og håndhæve dem og bringe dem i anvendelse overfor den enkelte borger. Det er på høje tid at gøre lovens herredømme lige så selvfølgerlig i internationale spørgsmål, som den nu er det i de nationale.

Det vigtigste problem i verden i dag er dette: om FNs skæbnesvangre svækkelse kan bringes til standsning nu, og om FN kan gøres til det redskab, den institution, ved hvis hjælp krig kan afskaffes, og fredelige fremskridt muliggøres.

”Verdensforeningen af verdensføderalister” tror at ved at styrke og forandre FN kan menneskeheden oprette den myndighed, som er nødvendig for at give og håndhæve de verdenslove, som er nødvendige for at umuliggøre krig i alle dens former, opretholde freden og skabe de betingelser, hvorunder social retfærdighed og verdensøkonomien kan udvikles.

Alt dette kan bedst gennemføres ved hjælp af et føderativt system som vil dele magten mellem verdensmyndigheden og dens medlemsnationer således at:

1. Verdensmyndigheden udstyres med den myndighed, som er nødvendig for at opnå varig fred og for at fremme det fælles gode i en afrustet verden
2. De enkelte nationer bibeholder myndighed til selvstyre og bevarelse af deres kultur og egenart.

Så meget er nødvendigt for at oprette lovens folkelige herredømme i verdensføderationen, intet mindre kan gøre det.

B.

Pagtændring. Der findes muligvis forskellige veje, ad hvilke en verdensføderation kan nås; men den, som "Verdensforeningen af Verdensføderalister" ønsker at fremme nu i tyveåret for oprettelsen af FN, er en revision af San Francisco-Charteret, især på følgende punkter:

1. Fælles institutioner: Det bør være et vigtigt mål for De forenede Nationer at skabe fælles institutioner, som har reel magt på de områder, som er beskrevet i Pagtens artikel 1, paragrafferne 1, 2 og 3. Disse er: håndhævelsen af mellemfolkelig fred og sikkerhed og udviklingen af venskabelige forbindelser på basis af folkenes selvbestemmelses- og ligeret, opnåelsen af internationalt samarbejde om løsningen af de internationale økonomiske, sociale, kulturelle og humanitære problemer samt fremme af respekten for menneskerettighederne.
2. Afrustning: For at sikre den fredelige afgørelse af stridigheder og anvendelse af verdenslove bør artikel 1 fuldstændiggøres ved hjælp af en klausul, som stadfæster, at universel og fuldstændig afrustning skal opnås og håndhæves i overensstemmelse med en særlig konvention, som skal vedføjles pagten.
3. Atomkernemateriale og det ydre rum: Der skal udøves nøje FN-kontrol med alt atomkernestof, som måtte kunne bruges i krigsøjemed. Det ydre verdensrum må stilles under kontrol af De forenede Nationer.
4. Den internationale Domstol: Den internationale Domstol bør udstyres med magt til at træffe bindende afgørelser på visse vel definerede områder angående spørgsmålet, hvad der hører ind under en stats egen jurisdiktion ifølge FN-pagtens artikel 2, paragraf 7, anliggender hvorunder FN ikke har jurisdiktion.
5. Juridiske myndigheder: Ikke indblandingsprincippet i indre anliggender må ikke være til skade for aktioner, som muligvis er nødvendige for at opretholde international fred og sikkerhed. Den internationale Domstol skal også have myndighed til at træffe bindende afgørelser om, hvad der er en stat i henhold til artikel 4, paragraf 1. Medlemskab af FN skal være universelt og De forenede Nationers jurisdiktion, således som defineret i pagten, skal ligeledes være universel.
6. Verdenslovgivningsmagt: Der må være en verdenslovgivende forsamling med myndighed til at skrive love for verdenssamfundet på de områder, som er overdraget dette samfund i pagtens artikel 1. Enhver stat skal være repræsenteret i denne forsamling.
7. Udøvende myndighed og politimyndigheder: Der må være en udøvende verdensmyndighed under kontrol af den lovgivende forsamling med beføjelser til at administrere den lovgivende forsamlings bestemmelser i særdeleshed anvendelsen af verdenslovene. Dette betyder blandt andet, at den udøvende myndighed har rådighed over en verdenspolitistyre, som er fyldestgørende uddannet til dette formål.
8. Juridiske stridigheder: Alle stridigheder mellem stater skal indenfor en rimelig tid forelægges Den internationale Domstol til afgørelse, hvis forsøg på bilaterale forhandlinger er strandet. Hvor voldgift eller mægling ikke frivilligt accepteres, må Den internationale Domstol træffe bindende afgørelser i alle anliggender angående internationale- eller verdenslove og deres anvendelse. Den internationale Domstols afgørelser angående pagtens fortolkning eller anvendelse skal også være bindende.

9. Stridigheder, som ikke er af juridisk karakter: I anliggender, som ikke er af juridisk karakter, det vil sige politiske anliggender, som ikke direkte angår verdensloven, skal et passende mæglingsorgan foreslå en afgørelse. Skulle den ene af parterne ikke acceptere denne, skal en verdensvoldgiftsret træffe bindende afgørelse.
10. Krigsforbrydelse: En international straffedomstol skal oprettes til pådømmelse af sager mod personer, som anses for skyldige i handlinger, der kan føre til krig.
11. Fredsstyrke: For at der ikke under den komplette og universelle afrustning skal opstå en situation, som er en trussel mod den internationale fred og sikkerhed, skal der oprettes en verdensfredsstyrke udstyret med våben, som er i stand til at møde en hvilken som helst mulig aggressor. En sådan styrke skal gribe ind efter beslutning af et passende civilt FN-organ, som er ansvarligt overfor verdens lovgivende forsamling.
12. Finansiell uafhængighed: For at De Forenede Nationer på fyldestgørende måde kan føre de formål ud i livet, som er opstillet i pagtens artikel 1 og ikke være afhængig af medlemsstaternes regeringers goodwill, må FN have egne, uafhængige, finansielle midler til rådighed.
13. FN's særorganisationer: FN's særorganisationer og institutioner skal have større myndighed indenfor pagtens rammer og tilstrækkelig finansiell støtte indenfor FN's almindelige budget.
14. Revision af pagten: Revision af pagten må kræve 2/3dels majoritet af alle lande og 2/3 del af jordens befolkning som repræsenteret i den verdenslovgivende forsamling.

C.

Kortsigtede planer:

1. FN bør have fredsstyrker parat til hurtig indsættelse. Disse kan sammensættes af hvervet personel eller kontingenter "øremærkede" af de nationale regeringer eller en kombination af disse to muligheder. De bør have FN-uddannelse til FN-tjeneste. Der bør være en accepteret og klar definition af FNs fredsbevarende operationer, som ikke gennemføres i henhold til FNs pagt, kapitel 7, og der bør være regler for den rette administration og effektive udnyttelse af FN-fredsstyrkerne, også vedrørende finansieringen.
2. Brugen af Den internationale Domstol bør udvides. I dette øjemed:
 - a. Bør de nationale regeringer – uden lammende reservationer og i overensstemmelse med statutterne – acceptere Den internationale Domstols afgørelser som bindende.
 - b. Endvidere bør alle traktater indeholde en bestemmelse om, at eventuelle uoverensstemmelser om deres fortolkning skal afgøres af Den internationale Domstol.
 - c. FN bør overveje vedtagelsen af en almindelig aftale om juridisk afgørelse af internationale tvistigheder som foreslået ved "International Law Association's" konference i Tokio.
3. FN's Økonomiske og Sociale Råd bør have større økonomiske midler og bedre muligheder for at handle. Dets virkeområde bør bl.a. omfatte samarbejdsbestrebelse for handelens regulering på en sådan måde, at der gives alle lande de bedste udviklingsmuligheder. Rådet bør støtte andre organisationers bestræbelser til gunst for verdenshandelens liberalisering.

4. Der bør udarbejdes internationale planer og oprettes en international organisation for at hindre den omsiggribende ødelæggelse af naturens rigdomme. Dette allerede nu så alvorlige problem må løses, hvis menneskeheden ikke skal rammes af katastrofer i fremtiden.

Kilde: Resolution vedtaget af "Verdensforeningen af Verdensføderalisters" 12. kongres. J. nr. 0286-65. Een Verdens arkiv. (Oversat af Elisabeth Nordentoft, enkelte mindre sproglige tilretninger af forfatteren). Teksten gengives også i *Verden og Vi*. 16. årg., nr. 3 (september 1965), pp. 10-11.

Vi bemærker bl.a. det sidste punkt, hvor miljøproblemet nævnes. Samlet set er det stadig klassisk føderalisme med fokus på de internationale institutioner, som man mener bør tilvejebringes. En bredere, mere sociologisk tilgang med fokus på veje til styrkelse af internationale institutioner er fortsat fraværende.

Vi vender tilbage til situationen i Danmark. På forretningsudvalgsmødet den 15. juli 1965 blev det nævnt, at generalmajor Erik Kragh på grund af en leder i *Verden og Vi* havde meldt sig ud af Een Verdens Nationalkomite. Knud Nielsen havde skrevet til Kragh og forklaret Een Verdens's stilling til Vietnam kontra USA. Dette toges til efterretning. På mødet blev EVU's eksklusion af et medlem, Arne Møller, også diskuteret.¹¹

Eksklusionssagen var dernæst på dagsordenen for forretningsudvalgsmødet den 27. august 1965 (om sagen henvises i øvrigt til senere EVU-kapitel).¹² Siden dukkede sagen op på styrelsesmødet den 18. september 1965 forud for delegeretmødet, hvor styrelsen blev informeret om sagen. Eksklusionen vedtoges med 13 stemmer mod 3 og en undlod at stemme. Solholm påtog sig at underrette Arne Møller telefonisk. Denne ønskede ikke at komme tilsted på delegeretmøde for at fremlægge sin opfattelse, hvilket afsluttede sagen.¹³

Een Verdens delegeretmøde i september 1965 vedtog tre resolutioner med fokus på henholdsvis FN, Sydøstasien (inklusive Vietnam), og økologiske (dvs. miljø) problemer (se Tekstbokse 11.3, 11.4 og 11.5).¹⁴ Ikke overraskende ønskede man FN styrket, men også forhandlinger vedrørende Indokina, samt internationalt samarbejde om miljøproblemer. Angående Vietnam turde man ikke kritisere amerikanerne; angående miljøet var man forud for tiden, da det først var i 1970, at FN afholdt en stor international miljøkonference i Stockholm. Det var også i 1970, at det daværende Europæiske Fællesskab (EF) satte miljøet på dagsordenen.

¹¹ Referat af forretningsudvalgsmøde den 15. juli 1965. Een Verdens arkiv.

¹² Referat af forretningsudvalgsmøde den 27. august 1965 på kontoret. Een Verdens arkiv.

¹³ Referat af hovedstyrelsesmødet i Middelfart Ferieby den 18. september 1965. Een Verdens arkiv.

¹⁴ De tre resolutioner findes også trykt som "Resolutioner om samarbejdet i verden", *Verden og Vi*. 16. årg., nr. 4 (oktober 1965), p. 10.

Tekstboks 11.3: Resolution vedrørende verdenssituationen og styrkelse af FN fra delegeretmødet i 1965

EEN VERDEN's delegeretmøde forsamlet i Middelfart den 18. og 19. september 1965 har vedtaget følgende resolution:

Den seneste verdenspolitiske udvikling viser med al tydelighed det alvorlige i, at De forenede Nationer ikke har større magt og myndighed, når krig eller fredsbrud er sket.

De magtpolitiske stridigheder har delvis sat De forenede Nationers pagts artikler om Sikkerhedsrådets rettigheder og pligter ud af funktion. På den anden side må det konstateres, at forestillingerne, som er grundlaget for pagten, om permanent samarbejdende, suveræne stater er ude af trit med realiteterne i en verden, som den tekniske og politiske udvikling har knyttet sammen i en skæbneenhed.

Det er derfor på tide, at De forenede Nationers medlemsstater hver for sig erklærer som deres målsætning, at De forenede Nationer omdannes til en lovgivende, dømmende og udøvende verdensmyndighed med egne magtmidler, der er tilstrækkelige til at sikre freden og garantere gennemførelse af en alle-omfattende og kontrolleret afrustning.

EEN VERDEN opfordrer den danske regering og alle danske politiske partier til gennem en Folketingsbeslutning at erklære en sådan styrkelse af De Forenede Nationer for Danmarks målsætning i den internationale politik.

Kilde: Tekst i Een Verdens arkiv.

Tekstboks 11.4: Resolution om Sydøstasien fra delegeretmødet i 1965

EEN VERDEN's delegeretmøde forsamlet i Middelfart den 18. og 19. september 1965 har vedtaget følgende resolution:

Udviklingen i Sydøstasien i efterkrigstiden har vist, at heller ikke i denne del af verden kan de politiske problemer løses med militære midler. En løsning kan kun tilvejebringes gennem forhandlinger mellem alle indblandede parter, også Vietcong. Sådanne forhandlinger kan kun gennemføres på grundlag af Geneve-aftalerne af 1954.

Tilsidesættelsen af Geneve-aftalerne viser, at selvom internationale overenskomster træffes i fuld enighed, er deres værdi tvivlsom, såfremt De forenede Nationer ikke tillægges fornøden myndighed til at overvåge gennemførelsen.

Kilde: Tekst i Een Verdens arkiv.

Tekstboks 11.5: Resolution om økologiske problemer fra delegeretmødet i 1965

EEN VERDENs delegeretmøde forsamlet i Middelfart den 18. og 19. september har vedtaget følgende resolution:

Udviklingen har overalt i verden, navnlig på de tekniske, industrielle og befolkningsmæssige områder medført foruroligende ødelæggelser og spild af naturens rigdomme.

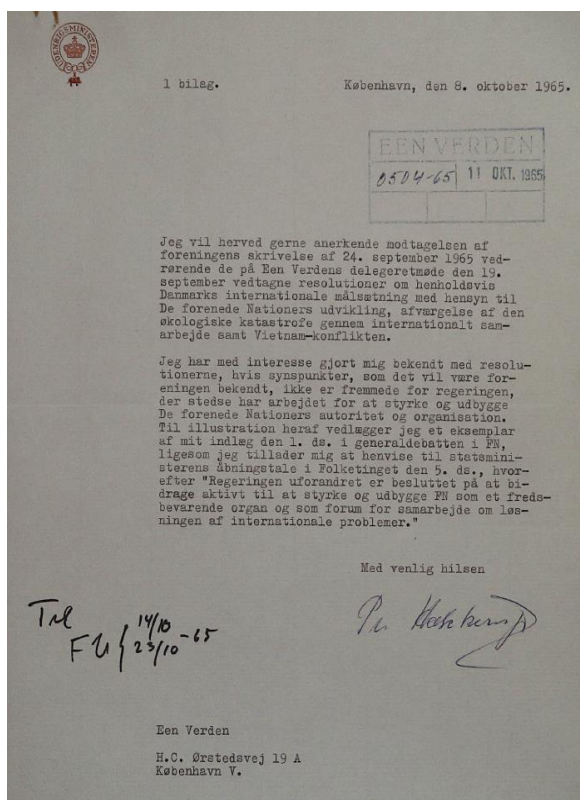
EEN VERDEN opfordrer regeringen til at virke for fremme af regional og global planlægning til at forebygge og afværge en katastrofe på disse områder og afværge en katastrofe på disse områder.

En sådan planlægning indebærer muligheder for et værdifuldt internationalt samarbejde om løsningen af såvel sociale som økologiske problemer.

Kilde: Tekst i Een Verdens arkiv.

Resolutionerne blev sendt til regeringen, både statsministeriet og udenrigsminister Per Hækkerup. Der blev desuden sendt kopier til de politiske partier: Danmarks Retsforbund, Det radikale Venstre, Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Partiet Venstre, Socialistisk Folkeparti, og Partiet De Uafhængige. I forhold til regering og folketing var det centrale i resolutionerne, at få en beslutning om Danmarks målsætning med hensyn til FN.¹⁵ Svaret fra udenrigsminister Per Hækkerup, som man måske kunne have forventet, var forholdsvis favorabel (se brev 11.1). Han henviste i den forbindelse både til sin egen tale i FN's generalforsamling og statsministerens seneste åbningstale i folketinget.

Brev 11.1: Svar fra udenrigsminister Per Hækkerup

Kilde: Een Verdens arkiv.

¹⁵ Som fremhævet i følgebrevene til regeringen og de politiske partier; kopier i Een Verdens arkiv.

Som sædvanligt blev der afholdt valg på delegeretmødet i 1965. Delegeretmødet valgte følgende otte medlemmer til landsstyrelsen: Erling Fischer, Jørgen Ejlstrup, Knud Nielsen, Manja Danneskiold-Samsøe, Leif Gunnarsen, Anker Nielsen, P.K. Lauersen og Jørn Henrik Petersen.

De regionale valgforsamlinger og EVU valgte følgende:

København: J. Eckhardt Jensen, Mogens Borly, Ruth Gunnarsen, Birthe Skou, Hans Solholm, Julius Foxvig og Flemming Thøgersen.

Øerne: Ellen Christiansen, Odense, og Stig Dilling Larsen, Hillerød.

Jylland: Gyrit Jørgensen, Århus, K.E. Thorsen, Randers, og Carsten Christiansen, Ålborg.

EVU: Frede Burchardt, København, Ivar Lærkesen, Bornholm, og Finn Laursen, Århus.¹⁶

På det efterfølgende styrelsesmøde den 19. september 1965 blev Erling Fischer valgt til næstformand, og som formand for forretningsudvalget genvalgte Knud Nielsen. Og så valgte man formænd for udvalgene:

Økonomiudvalg: Jørgen Ejlstrup

Organisationsudvalget: Anker Nielsen

Politisk udvalg: Hans Solholm

Skolingsudvalget: Birthe Skou.

Bladudvalg: Ruth Gunnarsen.

Styrelsen besluttede at "coopte" folketingsmændene Jørgen Peter Hansen (SD), Henry Christensen (V) og Knud Bro (Kons.).¹⁷

For øvrigt var det i 1965, at Per Hækkerup udgav en bog om dansk udenrigspolitik.¹⁸ I første kapitel finder vi et afsnit om "Idealisme og realisme", der vel kan siges at afspejle hans baggrund i Een Verden bevægelsen, og også gav udtryk for et synspunkt, der bredt deltes af Een Verdens ledere på dette tidspunkt, selv om nogle måske gerne havde set lidt mere eksplicit føderalisme. (For uddrag, se Tekstboks 11.6)

Tekstboks 11.6: Uddrag fra Per Hækkerups bog om dansk udenrigspolitik, 1965.

Dansk udenrigspolitiske overvejelser er ikke blot baseret på konkrete danske interesser. De opererer også med visse mere langsigtede mål, der fundamentalt afspejler de fleste danskeres synspunkter om, hvilken verden der bør stiles imod. Det, man på langt sigt ønsker, er vel en effektiv verdensmyndighed, der kan sikre fred og fremskridt i en nedrustet verden, hvor de demokratiske frihedsrettigheder er sikret. Dette er naturligvis et langtidsperspektiv, som det i bedste fald vil tage generationer at realisere. Alligevel er det væsentlig at fastholde dette perspektiv. I alle overvejelser om den løbende udenrigspolitiske problemstilling må der indgå en vurdering af, om de beslutninger, der træffes, på langt sigt vil fremme eller svække mulighederne for en international udvikling i overensstemmelse med vore ønsker. Sagt på en anden måde: De ansvarlige må altid lade det lange løbs målsætning indgå i

¹⁶ Referat af landsorganisationen EEN VERDEN's delegeretmøde, Middelfart Ferieby 18.-19. september 1965.

¹⁷ Referat af hovedstyrelsesmøde i Middelfart Ferieby den 19. september 1965. Een Verdens arkiv.

¹⁸ Per Hækkerup, *Danmarks Udenrigspolitik*. København: AOF og Fremad, 1965.

bevidstheden og i de konkrete situationer overveje, hvorledes det korte løbs politik bør tilrettelægges under hensyn til den afgørende ideale målsætning.

Som illustration kan peges på Danmarks holdning til FN. I baggrunden for vor stærke støtte til FN indgår som et afgørende motiv ønsket om at støtte udviklingen henimod en international retsorden.

Tilsvarende gælder vor holdning til den internationale afspændingspolitik, nedrustningspolitikken og u-landsproblematikken. I alle disse tilfælde er der tale om en "idealistisk" politik, der imidlertid samtidig er udtryk for, hvad vi mener er en "realistisk" bedømmelse af hele menneskehedens fundamentale fælles interesser på længere sigt.

Kilde: *Danmarks Udenrigspolitik*, pp. 15-16.

Bogen var således ganske visionær i forhold til FN. Dog var afsnittet om det europæiske samarbejde mindre visionært. Målet for dansk Europapolitik, "Et forenet Europa (i såvel økonomisk som politisk forstand)" forblev ret udefineret. Afhængigheden af britisk politik trådte klart frem. Der var ingen skygger af Europaføderalisme i det, som han skrev.

På forretningsudvalgsmødet den 23. oktober 1965 blev det nævnt, at lotteriet forventedes at give et overskud på 45.000 kr.¹⁹

På et ekstraordinært forretningsudvalgsmøde den 13. november 1965 oplyste Knud Nielsen, at General Kragh havde indvilget i at forblive i Een Verdens Nationalkomite. På samme møde oplyste Hans Solholm, at det tidligere meget aktive medlem Sven-Åge Hestoft ønskede at blive aktiv igen. Solholm foreslog, at han blev medlem af politisk udvalg. FU besluttede at indstille dette til hovedstyrelsen.²⁰

Oplysningen om Kragh blev også givet på styrelsesmødet, og indstillingen om Hestofts medlemskab af politisk udvalg blev godkendt. På samme møde foreslog Finn Laursen (forfatteren), at man oprettede et håndbogsbibliotek, hvor bl.a. *Verden og Vi* skulle findes indbundet i årgange.²¹ – Desværre er der ikke noget, der tyder på, at forslaget blev fulgt.

Til styrelsesmødet havde formand for det politiske udvalg Hans Solholm forberedt et 6-siders "Oplæg til drøftelse." Argumentet var ikke altid let at følge, men han nåede frem til, at der nu var bred enighed om "at vi skal fortsætte vort folkelige arbejde." Afslutningsvis blev det foreslået:

"Vi må beskæftige os med de verdensfederalistiske ideer og tanker, vi må studere dem og søge at videreudvikle dem. Det er ikke nok bare at blive stående ved det, der i dag er verdensfederalisme. Der er mange nye områder, vi hidtil har gjort alt for lidt ved, for eksempel det økonomiske. De verdensøkonomiske problemer trænger sig mere og mere på og må gøres til noget helt centralt i vores arbejde."²²

Godt forslag. Men blev der handlet på det? Og havde organisationen den intellektuelle kapacitet til et sådant arbejde?

¹⁹ Referat af forretningsudvalgsmøde den 23. oktober 1965. Een Verdens arkiv.

²⁰ Referat af ekstraordinært forretningsudvalgsmøde den 13. november 1965. Een Verdens arkiv.

²¹ Referat af landsstyrelsesmøde på Christiansborg den 14. november 1965. Een Verdens arkiv.

²² Hans Solholm, "Oplæg til politisk drøftelse på styrelsesmødet den 14. november 1965: Hvad kan det nytte?" tekst dateret 14. november 1965. Een Verdens arkiv.

1966

Indledningsvis, er det måske værd lige at minde om, at ved begyndelsen af 1966 var Hermod Lannung formand for Een Verden og Knud Nielsen formand for forretningsudvalget, og Frede Buchardt formand for Een Verdens Ungdom (EVU), bortset for perioden 1. maj til 30. oktober, hvor han blev afløst af Bent K. Andersen, for så at vende tilbage, indtil Fleming Thøgersen blev formand for EVU i 1967 (Herom i efterfølgende kapitler om EVU).

På forretningsudvalgsmødet den 8. januar 1966 blev det oplyst at Een Verden havde modtaget en indbydelse til at deltage i et møde den 29.-30. januar i Atomkampagnen. Man drøftede en eventuel deltagelse, men var enig om ikke at lade sig repræsentere. Man overlod brevet til EVU's landsformand, Frede Buchardt, der havde udtalt ønske om at deltage som privatmand, idet han fandt det vigtigt at forsøge at få en debat i gang.²³

På forretningsudvalgsmødet den 19. januar 1966 blev det nævnt, at der forelå et brev med udmeldelse fra speciallæge Brinch, Nakskov, med henvisning til Elisabeth Nordentofts bemærkning i *Verden og Vi*, hvor hun kraftigt støttede Vietnam-krigen. Det blev overladt til Knud Nielsen at besvare brevet.²⁴

På det første landsstyre møde i 1966, den 27. februar på Christiansborg, gav landsformand Hermod Lannung et politisk indlæg, hvor han bl.a. sagde, at han fandt de danske talere på den afsluttede FN-generalforsamling for mere negative end nødvendigt. Han fortalte dog ikke hvorfor. Men han var glad for, at Danmark havde ændret holdning til sanktioner mod Sydafrika og støttede en apartheid resolution. Han mente, at spørgsmålet om fredsbevarende aktioner havde fået en positiv behandling i generalforsamlingen. Han fremhævede i den forbindelse, at de afroasiatiske lande havde fastholdt generalforsamlingens myndighed til at gribe ind, såfremt sikkerhedsrådet er lammet.²⁵ På samme landsstyremøde gav formanden for det politiske udvalg, Hans Solholm, et oplæg, hvor han berørte to punkter, 18-magtskonference om ikke-spredning af atomvåben og USA's politik i Vietnam. Angående den første tvivlede han på den politiske vilje. Indien havde sagt, at det var godt, at stormagterne ønskede at begrænse spredning af atomvåben, men de var ikke villige til at begrænse deres egne lagre. I diskussionen udtrykte Lannung det synspunkt, at Tysklands stilling var den alvorligste hindring for en standsning af kernevåbenspredning. Angående USA's politik i Vietnam mente Solholm, at USA's politiske mål var meget dunkle. Han var tilbøjelig til at mene, at USA overhovedet ingen politiske mål havde i Vietnam, men at de via Vietnam ville føre en inddæmningspolitik over for Kina. Efter hans mening burde føderalister arbejde for, at USA's partnere ikke blev draget ind i krigen. Han mente, at USA ville blive nødt til at tage et politisk nederlag. Den førte politik var en belastning for NATO.²⁶

²³ Referat af forretningsudvalget på kontoret den 8. januar 1966. Een Verdens arkiv.

²⁴ Referat af forretningsudvalgsmødet i Lillerød den 19. januar 1966. Een Verdens arkiv. Elisabeth Nordentoft sagde blandt andet "Vi kan slet ikke nu være sikre på, at de kinesiske ledere vil være mindre grusomme end Hitler var. Nej! Det er ikke umuligt, at den østlige verden kan blive en ny Hitler for os. Jeg tror, at præsident Johnson ser faren og håber at afværge den, og jeg synes, vi burde give vor fulde støtte til USA i denne bitre tid, når de nu igen hjælper os, ligesom de gjorde det i kampen mod Hitler". Udtalelsen indgår i artiklen "Verdensføderalisme og Vietnam..." *Verden og Vi*. 16. årg., nr. 4 (oktober 1965), p. 14. Man kan vel sige, at "tante Lise", som hun blev kaldt, var lidt af en løs kanon på dækket. Det forklarer jo nok også, at hun aldrig opnåede de topposter i foreningen, som hun sikkert havde håbet på.

²⁵ Referat af landsstyrelsesmødet på Christiansborg søndag den 27. februar 1966. Een Verdens arkiv.

²⁶ Ibid.

På forretningsudvalgsmødet den 28. marts 1966 oplyste Knud Nielsen, at folketingsgruppen havde valgt Knud Holm Tved som formand for gruppen i stedet for Jørgen Peder Hansen.²⁷

Den 16.-17. april 1966 blev der afholdt en stor nordisk FN-konference i København arrangeret af de danske, norske og svenske verdensføderalistorganisationer og den danske folketingsgruppe og den norske stortingsgruppe. Konferencen blev åbnet med tale af statsminister J.-O. Krag, og ved åbningen talte desuden folketingsmand Knud Holm Tved og landsretssagfører Hermod Lannung på vegne af Een Verdens folketingsgruppe og landsorganisationen Een Verden. Blandt de øvrige talere kan nævnes fhv. udenrigsminister Halvard Lange, Norge, professor Hugo Osvald, Sverige, samt højskolelærer Knud Nielsen og major Hans Solholm fra Danmark. Ifølge deltagerlisten var der ca. 140 deltagere fra ca. 55 skandinaviske politiske partier og civilsamfundsorganisationer.²⁸ Konferencen vedtog en udtalelse (Se Tekstboks 11.7).

Tekstboks 11.7: Udtalelse fra Nordisk FN-konference søndag den 17. april 1966.

I dagene den 16.-17. april 1966 har Nordisk FN-Konference afholdt af den skandinaviske verdensfederalistiske bevægelse være samlet til møde på Christiansborg i København. På grundlag af drøftelser om De Forenede Nationer og organisationens betydning for hele menneskeheden har konferencen vedtaget følgende resolution:

Vi opfordrer de nordiske regeringer til i fællesskab at fremme konkrete planer til styrkelse af FN's fredsbevarende myndighed, således at der kan opbygges en stabil verdensorden uden krig. 20 år efter den anden verdenskrigs afslutning står vi foran en truende spredning af kernevåbnene i skyggen af stormagternes lagre. Svaret på denne for menneskeheden farlige situation er den samtidige, kontrollerede og alle omfattende afrustning. Denne forudsætter en øget tillid mellem nationerne og en successiv opbygning af en international retsorden, der kan opretholde freden.

Dette indebærer, at staterne giver FN magt til at hindre krig og loyalt underordner sig FN's fredsbevarende myndighed. Skal en stabil verdensorden imidlertid skabes, må fattigdom, uvidenhed og sult bekæmpes effektivt. Man må også løse de problemer, som civilisationens pres på de for menneskeheden livsnødvendige naturressourcer skaber. Med henblik herpå må der tillægges verdensorganisationen myndighed til at koordinere nationernes bestræbelser på disse områder.

På baggrund af de seneste års alvorlige økonomiske vanskeligheder for FN på grund af de fredsbevarende opgaver, som er pålagt organisationen opfordrer konferencen de nordiske regeringer til i fællesskab at undersøge foreliggende forslag og søge fremmet forslag, som kan tilvejebringe den tilstrækkelige økonomiske baggrund for FN.

Konferencen opfordrer de nordiske regeringer til at arbejde for, at FN tillægges den kontrollerende myndighed over brugen af verdensrummet.

Endelig henstiller konferencen til alle folkelige organisationer i Norden gennem oplysning at bidrage til befolkningernes forståelse af og tilslutning til de synspunkter og forslag, der er fremført i denne resolution.

Kilde: Tekst i Een Verdens arkiv.

²⁷ Referat af forretningsudvalgsmødet på kontoret den 28. marts 1966. Een Verdens arkiv.

²⁸ Diverse dokumenter i Een Verdens arkiv.

På forretningsudvalgsmødet den 14. maj 1966 blev det oplyst, at der var kommet en henvendelse fra "Aldrig mere Krig" om fremsendelse af materiale om Een Verden. Det vedtoges ikke at sende blade til Aldrig mere Krig's redaktion.²⁹

På forretningsudvalgsmødet den 14. juni 1966 blev der fremlagt en oversigt fra folketingsgruppens formand Knud Holm Tved over indbetaling af kontingent på det tidspunkt. Der var 66, der betalte fra Socialdemokratiet. Alle fra Socialistisk Folkeparti (10). Alle fra de Uafhængige (10) og alle fra Liberalt Centrum (2). De andre partier (Radikale, Venstre og Konservative) var i gang med opkrævning. På samme møde redegjorde Knud Nielsen for et mundialiserings center i Japan, hvor sognerådsformanden i Vodskov havde sagt ja til at være dansk repræsentant.³⁰

Delegeretmødet i Een Verden i 1966 fandt sted d. 17.-18. september, som sædvanligt i Middelfart ferieby. Forud var gået en stor debat om nye vedtægter, der endte med at blive vedtaget med 82 stemmer ud af 96.³¹ Disse betød en vis centralisering af organisationen, organisatorisk og finansielt, og delegeretmødet blev til en generalforsamling, der derefter kun skulle mødes hvert andet år.

Forud for delegeretmødet havde formanden for forretningsudvalget, Knud Nielsen, skrevet en beretning for virksomhedsåret 1965-66. Han begyndte med at omtale arbejdet i verdensbevægelsen, World Association of World Federalists (WAWF), der nu havde fået en generalsekretær, Fred Strauss, der var en god "pengerejser", men som havde haft nogle samarbejdsproblemer med executivdirektøren Hans Beumer, så der var blevet indført en arbejdsdeling. Der var også blevet ansat en public-relations-mand, Peter Holland, hvis løn blev betalt af penge, som bevægelsens præsident Norman Cousins havde fundet. For øvrigt havde WAWF også fået en god formand for finansudvalget, canadieren Geoff Edge. Knud Nielsen nævnte desuden den sommerkonference, der havde fundet sted i Amsterdam, hvor der blev "udformet et nyt politisk-ideologisk dokument, som for første gang indeholder et økonomisk afsnit." Det nævntes også, at dette dokument "indenfor det nuværende FN's rammer foreslår et nyt organ, rådgivende for generalforsamlingen, bestående af parlamentarikere og yderligere foreslår et nyt planlægningsorgan, som i givet fald skal kunne være handlingsdygtig, for fredsbevarende aktioner. Man foreslog også et frivilligt fond oprettet til betaling af sådanne fremtidige aktioner. Der lægges vægt på og anvises veje til en fornyet dialog med den kommunistiske verden."³²

²⁹ Referat fra forretningsudvalgsmødet på kontoret den 14. maj 1966. Een Verdens arkiv.

³⁰ Referat af forretningsudvalgsmødet på kontoret den 14. juni 1966. Een Verdens arkiv.

³¹ Resultatet nævnes i brev fra Knud Nielsen til generalsekretær Einar Solstad, norsk Én Verden, af 29. september 1966. Een Verdens arkiv.

³² "Forretningsudvalgsformandens beretning for virksomhedsåret 1965/66", Den 12. september 1966. Een Verdens arkiv.

Billede 11.2: Fra WAWF's råds og eksekutivmøde, samt studie konference, og ungdomsrådsmøde, 6.-11. august 1966 på Hotel Krasnapolski i Amsterdam.

Kilde: forfatterens billedsamling

Dernæst omtales den tidligere nævnte Nordiske FN-Konference, der fandt sted på Christiansborg Slot i april. Vigtigst var ifølge Knud Nielsen, at statsminister Jens Otto Krag havde åbnet konferencen, hvor han "simpelthen betegnede EEN VERDEN's planer som helt afgørende for fremtiden og sagde, at hvad man end måtte sige, så talte EEN VERDEN med historiens ret."³³

Vedrørende Een Verden selv fremhævede Knud Nielsen, at folketingsgruppen nu have fået "de 3 manglende partier" Socialistisk Folkeparti, De Uafhængige og Liberalt Centrum, med, og at regeringen havde "accepteret ideen om FN som en virkelig rets myndighed som det langsigtede mål."

Kontingentopkrævning var blevet centraliseret. Man have opkrævet ca. 5.500 medlemmer, men forventede at afgang ville ligge på ca. 20%, bl.a. fordi man havde fordoblet kontingentet. Der var blevet afholdt tre kurser, men Københavnsafdelingen havde også haft et par stykker, og "EVU henimod en halv snes." Bladet havde fået nyt ansigt, men der var ikke indkommet annoncer og abonnenter i nødvendig udstrækning. Det gik lidt trægt med lotteriet.³⁴ På hovedstyrelsesmødet den 17. september 1966 gjorde Marion Thøgersen opmærksom på, at Københavnsafdelingen havde fået bevilget én og ikke to kurser, og at EVU havde fået bevilget fire og ikke en halv snes kurser.³⁵ Så Knud Nielsen havde overdrevet lidt.

Landsmødet vedtog en udtalelse vedrørende Vietnam situationen (se Tekstboks 11.7). Når vi erindrer Hans Solholms synspunkter omtalt ovenstående, kunne man vel have forventet en stærkere udtalelse med direkte kritik af USA. Alt i alt, en skuffende udtalelse.

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ Referat af hovedstyrelsesmøde lørdag den 17. september 1966. Een Verdens arkiv.

Tekstboks 11.8: Politisk udtalelse fra Een Verdens delegeretmøde i 1966 om Vietnam-krigen

På sit landsmøde den 17.-18. september i Middelfart har EEN VERDEN vedtaget følgende udtalelse: Efter sommerens politiske og militære udvikling i Vietnam konstaterer EEN VERDEN, at alle afspændingsforsøg er alvorligt vanskeliggjort, og at FN's fredsbevarende funktioner er blevet svækkede. I denne situation ønsker EEN VERDEN at udtale, at Vietnam-krigen er et typisk konfliktforløb i et internationalt samfund uden et gennemtvungen retssystem. Dette bør overbevise alle regeringer om, at der snarest må foretages de ændringer i FN's pagt som gør denne organisation til en verdensforbundsregering med beføjelser til at kontrollere en almindelig og fuldstændig nedrustning og med magt til at opretholde international fred og sikkerhed. Krigen i Vietnam kan kun bringes til ophør efter forhandlinger, hvor i hvert fald må deltage alle i konflikten direkte implicerede parter herunder Den nationale Befrielsesfront (Vietcong). På længere sigt bør en politisk og militær alliancefri status for det område der tidligere benævntes Indokina, etableres som grundlag foren økonomisk, social og retslig stabilitet.

Kilde: Kopi af 18. september 1966 i Een Verdens arkiv.

Man vedtog også tekst til et telegram til FN's generalsekretær U Thant med en opfordring til at fortsatte (se Tekstboks 11.8).

Tekstboks 11.9: Tekst af Een Verden's telegram til FN-generalsekretær U Thant³⁶

EEN VERDEN's landsmøde den 17.-18. september i Middelfart har i dyb bekymring for de vanskeligheder for De Forenede Nationers fremtid, der er opstået efter generalsekretærens beslutning om at trække sig tilbage, sendt generalsekretær U Thant følgende telegram:

Til generalsekretær U Thant,
FN
New York.

Landsorganisationen EEN VERDEN samlet til årsmøde i Middelfart beklager på det dybeste Deres beslutning om ikke at ville søge genvalg som generalsekretær og beder Dem indtrængende om at overveje Deres beslutning og fortsætte som generalsekretær, da ingen anden personlighed vil være i stand til at tjene FN og verdensfreden med Deres autoritet og moralske styrke.

Kilde: Tekst af 18. september 1966 i Een Verdens arkiv.

Følgende blev valgt til landstyrelsen, ordnet efter antal stemmer:

Knud Nielsen, Jørgen Ejlstrup, Mogens Borly, Martin Bramsen, Frede Buchardt, Ib Christensen, Jul. Foxvig, Ruth Gunnarsen, Leif Gunnarsen, Sv. Åge Hestoft, J. Eckhardt Jensen, Ivar Lærkesen, Anker Nielsen, Jens H. Nielsen, Manja Danneskiold-Samsøe, Birthe Skou, Hans Solholm, K.E. Thorsen, Marion Thøgersen, Fleming

³⁶ U Thant, der var blevet FN's generalsekretær i 1961 efter Dag Hammarskjolds død ved flystyrt i september 1961, fortsatte indtil 1971, så nogen må have overtalt ham til at fortsætte i 1966.

Thøgersen, og fra folketingsgruppen: folketingsmand Knud Holm Tved, samt fra EVU: Carl Ingemann Jensen, Klaus Nicolaisen og Bent K. Andersen.³⁷

Til landsformand genvalgte Hermod Lannung og til næstformand genvalgte Erling Fischer, begge med akklamation.³⁸ Formand for folketingets Een Verden gruppe, Knud Holm Tved, oplyste, at samtlige partier og praktisk taget alle medlemmer af folketinget nu var medlemmer af folketingsgruppen.³⁹

På forretningsudvalgsmødet den 12. oktober 1966 var planlægning et vigtigt punkt på dagsordenen. Det blev vedtaget, at Anker Nielsen skulle tage ansvaret for organisatoriske spørgsmål, Hans Solholm for politiske spørgsmål, og Frede Buchardt for kurser. De FU-medlemmer, der sad i WAWF's komiteer, ville dele WAWF-arbejdet. Det bekræftedes, at Jørgen Ejlstrup havde økonomien, Ruth Gunnarsen bladet og EVU-formanden ungdomsproblemerne. Endvidere genoprettedes finansieringsudvalget med C.M. Hauge som formand. Man vedtog desuden at oprette et planlægningsudvalg med Birthe Skou som formand og med Anker Nielsen, Martin Bramsen og Frede Buchardt som medlemmer. Endelig nedsattes et redaktionsudvalg, som bistod for redaktøren, med Ruth Gunnarsen som formand, bestående af Manja Danneskiold-Samsøe, Anker Nielsen, Leif Gunnarsen, Hans Solholm og Frede Buchardt.⁴⁰

På årets sidste landsstyrelsesmøde den 20. november 1966 blev det oplyst, at lotteriet var slået fejl, af forskellige grunde, men indtægten var blevet sikret ved, at Een Verden selv havde vundet bilen og tre af rejserne.⁴¹ På samme møde blev det oplyst, at folketingsgruppen nu havde ca. 90% af folketinget som medlemmer. Det blev desuden oplyst, at man havde sendt blomsterhilsen til Leif Gunnarsen (årsag ikke givet), at Frede Buchardt havde overtaget formandskabet i EVU, at Karin Jønsson⁴² var afgang som sekretær for WAWF/YSD på grund af uoverensstemmelse med ledelsen, og at Birthe Skou havde ønsket at trække sig som repræsentant i Rådet for teknisk samarbejde med udviklingslandene, tilsyneladende på grund af en konflikt med Knud Nielsen, og var blevet afløst af Sv. Åge Hestoft.

1967

På forretningsudvalgsmødet den 7. februar 1967 blev det nævnt, at næste nummer af *Verden og Vi* ville blive trykt i 3.500 eksemplarer, og at man ville anmelde mellem 3.000 og 4.000 medlemmer til WAWF, hvilket ville give ret til 2 Councilmedlemmer i stedet for de tre, man havde på det tidspunkt.⁴³

På forretningsudvalgsmødet den 30. marts 1967 enedes man om at indstille Hermod Lannung og Mogens Borly til de to pladser på WAWF Council.

På landsstyrelsesmødet på Christiansborg den 2. april 1967 foreslog formanden for forretningsudvalget Knud Nielsen en resolution om Vietnam, der gav udtryk for støtte til U Thants indsats og opfordrede

³⁷ Referat, Ordinært landsmøde efter de nye vedtægter afholdtes søndag den 18. september 1966 i Middelfart ferieby. Een Verdens arkiv. Et dokument til landsstyrelsens medlemmer dateret 22. februar 1967 bekræfter, at listen af valgte på landsmødet var efter "opnåede stemmetal".

³⁸ Til redaktionen (pressemeddelelse, 18. september 1966), Een Verdens arkiv.

³⁹ Referat af landsorganisationen Een Verden's delegeretmøde Middelfart Ferieby 17. september 1966, dateret 9. januar 1967, altså udskrevet sent, og i øvrigt et ganske kort referat. Knud Holm Tved havde overtaget formandskabet for folketingsgruppen i februar 1966 (ifølge brev til landsorganisationen, Een Verdens arkiv).

⁴⁰ Referat af forretningsudvalgsmøde på kontoret den 12. oktober 1966. Een Verdens arkiv.

⁴¹ Referat af landsstyrelsesmødet på Christiansborg søndag den 20. november 1966. Een Verdens Arkiv.

⁴² Hun blev afløst af Lexa Klusman frem til kongressen i Oslo i 1967. *The World Federalist*, december 1966, p. 9.

⁴³ Referat af forretningsudvalgsmødet på kontoret den 7. februar 1967.

regering til i FN at støtte U Thants bestræbelser for en fredsslutning i Vietnam. Der udspandt sig en diskussion, om man ikke burde sige noget hårdere, men Knud Nielsen gjorde opmærksom på, at Een Verden ikke var nogen protestorganisation. Knud Holm Tved sagde, at forslaget opfordrede regeringen til noget, den allerede gjorde. Hans Solholm var enig med Holm Tved og foreslog, at der ikke blev udsendt en resolution, hvis den ikke kom til at indeholde noget nyt. Erling Fischer fremsatte et andet resolutionsforslag, der lød: "Ikke for at tage stilling for nogen af parterne i Vietnam konflikten, men i erkendelse af, at vi kun har muligheder for at påvirke den vestlige verden, henstiller vi til regeringen at bruge sine muligheder indenfor FN's rammer til at medvirke til, at eskalationen standses som et første skridt til at skabe muligheder for forhandling om indstillingen af kamphandlingerne."⁴⁴ Fortolkning af forslaget er ikke umiddelbart klart. Men vi kan vel konkludere, at Een Verdens ledere i forhold til krigen i Vietnam, gik som katten om den varme grød. Man ønskede ikke at tage stilling til selve konflikten. Til sidst foreslog Hermod Lannung, at man undlod at udsende nogen resolution, men i stedet henstillede til forretningsudvalget ved første givne lejlighed at udsende en udtalelse, hvilket blev vedtaget enstemmigt.

Billede 11.3: Lodseddel, Een Verden lotteri 1967

Kilde: Venligst stillet til rådighed af Flemming Thøgersen

På forretningsudvalgs mødet den 17. maj 1967 blev det meddelt, at samtlige folketingsgrupper med undtagelse af den socialdemokratiske, hvis stilling endnu var uklar, afregnede kollektivt kontingent for grupperne. Det blev desuden meddelt, at Legatet af 4. maj 1956 havde bevilget 5.000 kr. til Een Verden og EVU til deltagelse i WAWF-kongressen i Oslo. Pengene blev delt med 3.000 kr. til Een Verden og 2.000 kr.

⁴⁴ Referat af landsstyrelsesmøde på Christiansborg søndag den 2. april 1967. Een Verdens arkiv.

til EVU. Mødet vedtog at sende Hermod Lannung, Knud Nielsen, Hans Solholm og Manja Danneskiold-Samsøe. Mogens Borlys deltagelse ville blive betalt af Københavnsafdelingen.⁴⁵

På forretningsudvalgsmødet den 26. juni 1967 blev det meddelt, at Een Verden og EVU var bevilget 25.290 kr. fra UNESCO Nationalkommissionen til seks menneskerettighedskurser. Frede Buchardt og Marion Thøgersen ville være ansvarlige for i samarbejde at fastlægge disse.⁴⁶

På WAWF's kongres i Oslo den 30. juli – 5. august blev der som sædvanligt vedtaget en deklARATION (se Tekstboks 11.9 og billede 11.4).

Billede 11.4: Thor Heyerdal læser WAWF's Oslo kongreserklæringen

Fra venstre ses: Finn Laursen (Danmark), Francis Gérard (Frankrig), Hideki Yukawa (Japan), Odd Nansen (Norge), Hermod Lannung (Danmark), og Sally Bray (USA).

Kilde: forfatterens billedsamling

Tekstboks 11.10: WAWF's Oslo Deklaration, August 1967, i dansk oversættelse.

World Association of World Federalists har med uhyre stor beklagelse bemærket den tillidskrise, hvori de internationale institutioner befinder sig og den manglende evne hos såvel Generalforsamlingen som hos Sikkerhedsrådet i FN til at løse konflikten i det mellemste Østen eller til at standse krigen i Vietnam. Fred kræver, at nationernes verdenssamfund lader en international retsorden afgøre tvistigheder mellem nationer i stedet for væbnet konflikt, sådan som mennesket for længe siden har lært at gøre indenfor de nationale samfund. Fred kræver et verdensomspændende system af retfærdighed, lov og orden. Ikke før FN bliver et fyldestgørende redskab for overholdelse af freden, ja – i virkeligheden ikke før FN er omdannet til en sand Verdens-Union med en begrænset, men effektiv, lovgivende, dømmende og udøvende myndighed, vil der være nogen virkelig sikkerhed for noget land i verden. WAWF siger derfor med dybeste overbevisning til verdens folk, at det kun er ved at genoprette tilliden til FN og ved at acceptere en overnational myndighed, at det vil være muligt at undgå en tredje verdenskrig eller alternativet: de små og mellemstore nationers opgivelse af al virkelig magt til en af de to supermagter.

⁴⁵ Referat af forretningsudvalgsmødet den 17. maj 1967. Een Verdens arkiv.

⁴⁶ Referat af forretningsudvalgsmøde den 26. juni 1967. Een Verdens arkiv.

Alligevel – selv under FN's nuværende pagt er visse effektive fredsbevarende forholdsregler mulige. FN bør – når freden kræver det – have mulighed for at handle omgående – i stedet for at skulle improvisere, efter at krige er opstået. Med dette formål for øje skulle alle nationer indbydes til at uddanne visse afdelinger af deres nationale væbnede styrker og politi til tjeneste under FN eller til at påtage sig hvilken som helst anden slags tjeneste for FN, som er forfatningsmæssig mulig (for nationen).

FN ville blive styrket ved oprettelsen af et permanent direktorat for fredsbevarende operationer under Generalsekretæren.

Klare – men fleksible regler, der fastlægger de fredsbevarende styrkers kompetence, deres opgaver, deres autoritet og betingelserne for deres tilbagetrækning, må vedtages.

Som et skridt fremad mod en permanent fredsbevarende FN-styrke – hvervet af og for FN – bør FN organisere specialafdelinger for kommunikationslogistik og polititjeneste.

International orden er en absolut nødvendighed for at opnå en vellykket økonomisk verdensudvikling. En sådan orden må, hvis den skal svare til sin hensigt, eliminere truslen om en atomkrig, der jo simpelthen ville gøre alt økonomisk fremskridt meningsløst. Verdenslovens håndhævelse vil – til brug for positive opbygning frigøre den umådelige mængde penge, naturrigdomme og produktiv kraft, som nu bliver anvendt til militære formål. Internationalt samarbejde og international styrkelse af verdensøkonomien vil være langt lettere under en højtudviklet international orden.

Det er vigtigt at understrege, at det på den anden side ikke er sandsynligt, at nogen stabil international orden vil kunne oprettes og håndhæves uden social retfærdighed, og ej heller uden økonomisk udvikling og vækst, der alene kan sikre nationerne en rimelig levestandard.

I årevis er den utilstrækkelige økonomiske hjælp, der er ydet til udviklingslandene blevet stående på samme niveau, og de bestræbelser, der udfoldes var ikke altid uegennyttige – til dels endog det modsatte. Verdensføderalisterne opfordrer til en større indsats for verdenssolidaritet og til oprettelse i FN af en verdensmyndighed, som kan samle de forskellige særorganisationer og udstyre den med tilstrækkelig magt og midler til at foretage en bedre fordeling af og mere effektiv anvendelse af internationale ressourcer og blive begyndelsen til effektiv politik vedrørende den økonomiske udvikling – fri for national egeninteresse.

Vi minder nationerne om, at økonomisk hjælp, som formår noget, som helhed taget er i de industrialiserede landes egen interesse.

Vi kræver yderligere, at økonomisk hjælp hverken skal udnytte udviklingslandene eller gøres betinget af den kolde krigs alliancer eller magtkampen.

Alle disse bestræbelser for det fælles bedste er en desperat og påtrængende nødvendighed, og vi tror, at det ville gøres meget lettere, hvis medlemskabet i FN blev UNIVERSELT.

Kilde: Kopi i Een Verdens arkiv. (Visse kommaer er tilføjet og ordet autoritet – oversættelse af det engelske "authority" – er erstattet med myndighed). Se også "Oslo Deklarationen", *Verden og Vi*. 18. årg., nr. 3 (november 1967), pp. 2-3. Samme sted findes teksterne af resolutionerne om Mellemøsten, Vietnam, ikke-spredningsaftalen, det ydre rum samt den japanske fredsforfatning.

Der blev desuden vedtaget diverse resolutioner om Vietnam-krigen, Mellemøsten, det ydre rum og ændringer i nationale forfatninger (med den japanske fredsforfatning som forbillede).⁴⁷

August nummeret af *Verden og Vi* havde en artikel om Een Verden og den vesteuropæiske integration skrevet af generalsekretæren for Europabevægelsen Anker Nielsen, der nu også var medlem af Een Verdens forretningsudvalg. Det var en bredt beskrivende artikel, der omtalte Europarådet, Nato, EFTA og EF. Forsøget på at forbinde disse meget forskellige organisationer med Een Verdens ideer var ikke just imponerende. Der manglede en fremhævelse af det centrale i EF, nemlig overnationale institutioner skabt

⁴⁷ Beretning til landsstyrelsen fra formanden for forretningsudvalget, 9. september 1967. Een Verdens arkiv.

med henblik på at skabe forpligtende samarbejde, der netop er det centrale i føderalismen.⁴⁸ I samme nummer af *Verden og Vi* findes i øvrigt en interessant artikel af EVU's landsformand Flemming Thøgersen om den rejse han foretog sammen med to andre EVU'ere til Sovjetunionen (herom mere i EVU-kapitlet, der følger).⁴⁹

På forretningsudvalgsrådet den 9. august 1967 blev det oplyst, at lotteriet ikke havde givet noget overskud, men det kalkulerede overskud på 25.000 kr. ville holde, muligvis godt og vel, idet den største gevinst igen var faldet på en af de usolgte sedler. Man var enige om, at Een Verden ikke mere burde foranstalte lotterier, idet risikoen var for stor for små lotterier. Man drøftede mulighederne for "offentlige penge", og et møde med folketingsgruppen om sagen.⁵⁰

På Een Verdens landsstyrelsesmøde den 9. september 1967 på den Internationale Højskole i Helsingør aflagde landsformand Hermod Lannung en beretning, hvor han kom ind på politikeres rolle i den danske FN-delegation. Han sagde i den forbindelse:

"Med Hækkerup som udenrigsminister så vi os berøvet vort ansvar og vore stillinger stærkt reducerede. Vi var kun rådgivere, vor funktion var indskrænket til at deltage i drøftelserne på morgenmøder af en halv times varighed. Vi indsendte en tværpolitisk klage, som bedrede tilstanden foreløbigt formelt. Da dette forhold ligger mig stærkt på sinde, har jeg medvirket til indsendelsen af endnu en klage som forelægges stats- og udenrigsminister Krag i den kommende uge. Jeg regner med at Krag vil erkende problemet og drage den fornødne konsekvens heraf, så der atter bliver mening i at sende politiske repræsentanter til New York."⁵¹

Var central styring en del af Socialdemokratiets DNA, kunne man måske spørge.

Lannung kom også ind på pagtrevisionsudvalget, som han selv var formand for. Han mente, at der måtte udarbejdes materiale med verdensføderalistisk sigte. Det foreliggende materiale vedrørte stemmereform, men ikke FN's udvikling til en verdensmyndighed og de fornødne skridt i en overgangsperiode. Endvidere måtte verdensføderalister tage stilling til afvejning af, om man skulle stemme i FN.

Beretningen fra EVU på landsstyrelsesmødet blev aflagt af Flemming Thøgersen, der havde overtaget formandsposten efter Frede Buchardt. Han omtalte diverse aktiviteter, pjecer, blade og to invitationer fra Sovjetunionen. Så nævnte han Elizabeth Nordentofts bog om verdensføderalisme tilegnet EVU, som han fandt velegnet til interne studiekredse. Det fik Knud Nielsen til at sige, at "tante Lises bog havde fået en virkelig god anmeldelse i *Aktuelt*," men han var "betænkelig ved visse ting, som dog kunne fremhæves, som hendes opfattelse af verdensbevægelsen."⁵² Og så føjede han til, "at han længe havde haft til hensigt at skrive en bog om verdensføderalisme og tidspunktet var nu inde til at meddele landsstyrelsen dette."⁵³

⁴⁸ Anker Nielsen, "Een Verden og den vest-europæiske integration", *Verden og Vi*, 18. årg., nr. 2 (august 1967), pp. 2-5. Som forfatteren husker Anker Nielsen var han på trods af sit arbejde for Europabevægelsen meget bange for at tage politiske positioner til fordel for EF, da han frygtede for det statslige bidrag, som foreningen var afhængig af.

⁴⁹ Flemming Thøgersen, "Kan Een Verden oprettes i Sovjet?" *Verden og Vi*, 18. årg. nr. 2 (august 1967), pp. 10-12.

⁵⁰ Referat af forretningsudvalgsrådet den 9. august 1967. Een Verden arkiv.

⁵¹ Referat af landsstyrelsesmøde i Een Verden den 9. september på Den Internationale Højskole. Een Verdens arkiv.

⁵² Forfatteren husker Knud Nielsen som værende ganske sur på Nordentoft p.g.a. bogen, der sandt at sige, var dårligt redigeret.

⁵³ Den lovede bog blev aldrig skrevet. Ej heller fik nogen af de andre ledere af Een Verden i 1950'erne eller 1960'erne skrevet en bog om verdensføderalismen eller Een Verden.

I forbindelse med landstyreelsesmødet den 9. september 1967 blev der afholdt et tillidsmandsmøde den 9.-10. september, hvor Hermod Lannung indledningsvis holdt foredrag over emnet "Aktuelle FN-problemer set i forhold til verdensfederalismen". Der var gruppearbejde ledet af Martin Bramsen, Frede Buchardt og Knud Nielsen. Men udsendte ved den lejlighed en pressemeddelelse med en tekst af Hermod Lannung om den danske FN-delegation (se Tekstboks 11.11).

Tekstboks 11.11: Pressemeddelelse vedr. den danske FN-delegation

På EEN VERDENS tillidsmandsmøde på Den Internationale Højskole, Helsingør, udtalte formanden, landsretssagfører Hermod Lannung, bl.a.:

Medens de politiske repræsentanter i F.N.-delegationen, siden vi startede i 1946, havde været egentlige delegerede og varetaget Danmarks repræsentation i plenarforsamling og udvalgsarbejder i F.N.s 7 hovedkommissioner, var vor stilling og arbejdsmuligheder i fjor for første gang i vor danske F.N.-historie reduceret til ukendelighed.

Vi var nu kun "rådgivere" – vor funktion var indskrænket til at deltage i drøftelserne på det daglige morgenmøde i delegationen på en god halv time i almindelighed, ellers kunne vi gå rundt berøvet det konkrete arbejde og ansvar, vi hidtil havde haft årene igennem.

Da jeg (ikke mindst som medlem af EEN VERDEN) må anse de politiske repræsentanters medvirken – samspillet imellem politikere og embedsmænd i delegationen for at være af afgørende værdi – må jeg finde den i fjor indførte nyordning meget uheldig.

Vi har derfor indsendt en fra alle politiske repræsentanter tiltrådt klage til stats- og udenrigsministeren med henblik på først og fremmest at få genoprettet vore arbejdsmuligheder og navnlig at kunne komme til igen at deltage aktivt i det vigtige udvalgsarbejde.

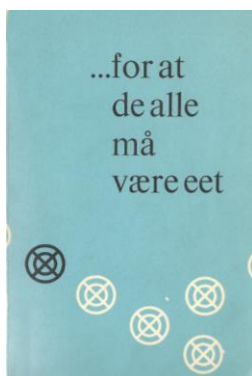
Foreløbigt har vi kun opnået det formelle fremskridt, at vi nu ikke længere kaldes blot rådgivere, men anmeldes som stedfortrædende delegerede, men vi har endnu ikke fået noget tilsagn om, at vi får vore arbejdsmuligheder genoprettet for dem, der er rede til at varetage arbejdet i en kommission på samme måde som før.

Opnår vi ikke på det møde, vor delegation på onsdag skal have i Udenrigsministeriet, sikkerhed for en sådan ordning, flexibel (sic) nok til at give os rimelige arbejdsvilkår, er statusforbedringen af ren formel og således kun ringe værdi og nærmest en narresut. Men jeg vil til det sidste regne med, at vor stats- og udenrigsminister vil erkende dette og drage den fornødne konsekvens heraf, så der atter bliver virkelig mening i at sende politiske repræsentanter til New York.

Helsingør, d. 9/9. 1967.

Kilde. Tekst i Een Verdens arkiv.

Billede 11.5: Elisabet Nordentofts bog (Eget forlag, 1967)

Kilde: forfatterens bogsamling

Apropos bøger, så havde Asbjørn Eide skrevet en bog om FN's fredsaktioner et par år tidligere, hvori han ret kraftigt havde kritiseret verdensføderalismen. Han deltog i WAWF's kongres i Oslo, og efterfølgende skrev han en kronik i *Aftenposten* i Oslo. Ifølge en kommentar omdelt på landsstyrelsesmødet, sagde Eide bl.a. følgende i kronikken:

"Jeg skal ikke her gå ind på EEN VERDEN's langsigtede mål, som er at skabe en verdensomspændende forbundsstat med verdensorganer (lovgivende, udøvende og dømmende) og med en effektiv nedrustning af staternes militære kapacitet således at de kun beholder styrker nok til at holde orden og ro inden for deres respektive landegrænser. Men uanset hvad man måtte mene om målsætningens opnåelighed, tror jeg, det har en ganske væsentlig værdi, at der findes en stærk international bevægelse, som arbejder for dette mål. (...) Hvis man skal anvende et globalt perspektiv, og det må jo EEN VERDEN-tilhængerne pr. definition, bliver man henvist til at trænge ind i de værdi- og interesseforestillinger som kan tænkes at motivere andre som har et andet erfaringsgrundlag og en anden politisk position end den stat eller gruppe man selv tilhører."⁵⁴

Een Verden bevægelsen kunne bidrage med et globalt perspektiv på internationale problemer og konflikter. Som fortolket af Knud Nielsen i en skriftlig beretning til landsstyrelsen, så erkendte Eide, "at EEN VERDEN har en væsentlig opgave med at bidrage til at forme forståelsen af den stigende verdensomfattende (globale) afhængighed og opdrage folk og ledere til at se mere globalt på de forskellige kriser og politiske hændelser rundt omkring."⁵⁵

Efter Oslo-kongressen var Een Verden repræsenteret i WAWF's råd ved Hermod Lannung og Mogens Borly (der var nationalt udpegede) og Manja Danneskiold-Samsøe, Hans Solholm og Knud Nielsen, der var valgte af kongressen. Kongressen genvalgte for øvrigt Bill Sheehan (USA/Canada) som formand for rådet og Francis Gerard (Frankrig) som formand for forretningsudvalget.⁵⁶

I tilknytning til Flemming Thøgersens rapport, udtalte Julius Foxvig "rosende ord om EVU for dens store og gennemtænkte arbejde." Knud Nielsen tilsluttede sig og "fremhævede kvaliteten af arbejdet i forhold til EVUs størrelse" og føjede til, "også i verdensbevægelsen havde EVU stået fint og Finn Laursen er nu YSDs præsident. Det kunne diskuteres om andre landes større ungdomsbevægelser havde samme høje standard."⁵⁷

På forretningsudvalgsmødet den 1. november 1967 diskuterede man bl.a. et møde om menneskerettighederne, der var planlagt til at finde sted i januar 1968 med ledende politikere og eksperter som deltagere. Flemming Thøgersen var indtrådt i redaktionsudvalget i stedet for Frede Buchardt, der var blevet højskolelærer i Viborg. Endelig blev det også nævnt, at WAWF's sommerkonference 1968 ville blive afholdt på Den Internationale Højskole i Helsingør.⁵⁸

⁵⁴ "En modstander ændrer signaler," 8. september 1967. Een Verdens arkiv. Det er lidt uklart, om der er tale om direkte citat eller omskrivning.

⁵⁵ "Beretning til Landsstyrelse (dagsordenens pkt. 4) ved mødet lørdag den 9. september 1967. Een Verdens arkiv.

⁵⁶ Ibid.

⁵⁷ Referat, Landsstyrelsesmøde, den 9. september 1967. Een Verdens arkiv.

⁵⁸ Referat af forretningsudvalgsmøde den 1. november 1967. Een verden arkiv.

Det skal endelig lige nævnes, at der i juni 1967 fandt en lille FN-pagtændring sted. Sikkerhedsrådet blev udvidet fra 11 til 15 medlemmer og en vedtagelse ville herefter kræve et flertal på mindst ni, imod de tidligere syv stemmer. Folketinget meddelte sit samtykke til Danmarks ratifikation til ændringen den 29. marts 1967, som så fandt sted ved kgl. resolution af 5. maj 1967. Der blev ikke rørt ved de fem stormagters vetoret.⁵⁹

Sammenfattende kan det konkluderes, at Een Verden haltede videre med økonomiske udfordringer og fortsat faldende medlemstal, samtidig med, at WAWF havde held til at afholde nogle større møder med god deltagelse. Man nåede ikke frem til at klar holdning til krigen i Vietnam, hverken i Een Verden eller WAWF.

⁵⁹ Udenrigsministeriet, "Bekendtgørelse om ændring i De forenede Nationers pagt af 26. juni 1945."